

MAA- JA METSÄTALOUSVALIOKUNNAN MIETINTÖ 15/1999 vp

Hallituksen esitys laiksi maaseutuelinkeinojen rahoituslain muuttamisesta

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 19 päivänä lokakuuta 1999 lähettänyt maa- ja metsätalousvaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen laiksi maaseutuelinkeinojen rahoituslain muuttamisesta (HE 105/1999 vp).

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- yksikön johtaja Timo Tolvi, yksikön johtaja Carl-Gustav Mikander, lainsäädäntöneuvos Esko Laurila, maaseutuneuvos Eero Uusitalo

- ja nuorempi hallitussihteeri Katriina Pessa, maa- ja metsätalousministeriö
- kalatalousjohtaja Jukka Nyrönen, Kainuun työvoima- ja elinkeinokeskus
- osastopäällikkö Heikki Leivonen, Keski-Suomen työvoima- ja elinkeinokeskus
- osastopäällikkö Esko Jokiniemi, Pohjois-Karjalan työvoima- ja elinkeinokeskus
- johtaja Esko Kiviranta, Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto
- johtaja Martti Pallari, Suomen Yrittäjät ry.

Lisäksi Svenska Lantbruksproducenternas Centriförbund on antanut kirjallisen asiantuntijalauseannon.

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan maaseutuelinkeinojen rahoituslakia muutettavaksi siten, että laissa otettaisiin huomioon muutokset, jotka aiheutuvat Agenda 2000 -uudistukseen sisältyvästä EY:n rakennerahastotoiminnan ja yhteisen maatalouspolitiikan uudistamisesta. Maaseutuelinkeinojen rahoituslain soveltamisala ehdotetaan muutettavaksi vastaamaan yhteisölainsäädännön vastaavista toimenpiteistä annetun asetuksen soveltamisalaa. Samalla otettaisiin huomioon yhteisölainsäädännössä tapahtuneet muut maaseudun kehittämisen tukijärjestelmiä, erityisesti valvontaa koskevat muutokset. Lakiin ehdotetaan tehtäväksi myös maaseutuelinkeinojen rahoituksen toimeenpanon kannalta tarpeelliset

muutokset vuonna 2000 alkavaa ohjelmakautta varten.

Esityksessä ehdotetaan lain rakennetta muutettavaksi siten, että jaottelu EU-osarahoitteisiin tukiin, ohjelmaperusteisiin tukiin ja kansallisiin tukiin korvattaisiin jaottelulla EU-osarahoitteisiin tukiin ja kansallisesti rahoitettaviin tukiin. Tuettavat kehittämishankkeet säilyvät ehdotuksessa pääosin ennallaan.

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi tuen saamisen edellytyksiä uusia EY-asetuksia vastaaviksi siten, että muun muassa maatilatalouden harjoittajan päätoimisuusvaatimuksesta on tarkoitus luopua. Tavoitteena on, että sekä EU-osarahoitteisten että kansallisesti rahoitettavien

tukien myöntämisen edellytykset olisivat pääsääntöisesti yhdenmukaiset ja perustuisivat EY:n maaseudun kehittämistä koskevassa asetuksessa asetettuihin edellytyksiin.

Euroopan maatalouden ohjaus- ja tukirahaston varojen hallintaa ja valvontaa koskevat säännökset ehdotetaan tarkistettaviksi vastaamaan säännöksiä, jotka on annettu Euroopan yhteisön taloudellisten etujen suojaamisesta ja rakennerahojen varainhoidon valvonnasta.

Lisäksi ehdotetaan muina muutoksina lakiin otettavaksi säännös valtionlainojen kokonaiskoron vaihtamisesta viitekorkopohjaiseksi koroksi

ja valtiontakausluottojen enimmäismäärän korottamisesta. Lisäksi lakiin ehdotetaan tehtäväksi eräitä sellaisia muutoksia, jotka johtuvat joko yhteisön lainsäädännöstä, kesken olevasta maaseutuelinkeinojen rahoituslain valtiontukikäsitelystä tai muuttuneesta kansallisesta lainsäädännöstä.

Ehdotettu laki on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian sen jälkeen, kun se on hyväksytty ja vahvistettu. Lain voimaantuloajankohdasta säädettäisiin erikseen asetuksella sen jälkeen, kun EY:n komissio on hyväksynyt muutokset.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Yleisperustelut

Yleistä

Voimassa oleva rahoituslainsäädäntö perustuu maaseutuelinkeinolakiin (1295/1990) ja maa- ja metsätalouden rakennepoliittisista toimenpiteistä annettuun lakiin (1303/1994) sekä niiden nojalla annettuihin säädöksiin ja määräyksiin.

Maaseutuelinkeinojen rahoituslaki on annettu 12 päivänä maaliskuuta 1999 (329/1999). Laki ei ole tullut voimaan, vaan lain voimaantulosta säädetään erikseen asetuksella. Voimaan tullessaan laki kumoaa nykyisen maaseutuelinkeinolain ja maa- ja metsätalouden rakennepoliittisista toimenpiteistä annetun lain niihin myöhemmin tehtyine muutoksineen. Maaseutuelinkeinojen rahoituslaki sisältää kattavasti sekä EU-osarahoitteisia tukia että kansallisia tukia koskevat säännökset maaseutuelinkeinojen rahoittamisesta, eri tukimuodoista ja tuen saamisen perusteista. Lakiin sisältyvät, yleisten lain soveltamisalaa ja tuen saamisen perusteita koskevien säännösten lisäksi, omina lukuinaan säännökset EU-osarahoitteisesta tuesta, maaseudun kehittämiseen tarkoitettuun ohjelmaperusteisesta tuesta ja kansallisesta rahoitustuesta. Omana kokonaisuutena laissa on päätöksentekoa, muutoksenhakua, täytäntöönpanoa ja valvontaa koskevat säännökset. Maaseutuelinkeinojen rahoituslaki on notifioitu komissioon syk-

syllä 1998. Esityksen perusteluista käy ilmi, että komission käsittely on edelleen kesken, mistä syystä lain voimaan saattaminen on viivästynyt.

Valiokunta kiinnittää huomiota niihin epäkohtiin, joita on aiheutumassa komission käsittelyn viipymisestä. Jo nyt tilanne on hankala, sillä EU-osarahoitteiset investointituet ovat olleet hakukiellossa 22.9.1999 lähtien ja nuorten viljelijöiden käynnistystuen hakukielto on alkanut 1.11.1999. Viljelijät, jotka hankkivat tai vuokraavat tilan marras-joulukuussa 1999, ovat jäämässä täysin ilman käynnistystukea. Valiokunnan saaman selvityksen mukaan näiden viljelijöiden asemaa ei kuitenkaan voida turvata ehdotetun lain siirtymäjärjestelyillä, koska komissio tulee hyväksymään ehdotetun lain mukaiset toimenpiteet vasta vuoden 2000 aikana maatalouspolitiikan uusien suuntaviivojen mukaisesti, eikä niissä tulla mahdollistamaan tuen myöntämistä toimenpiteisiin, jotka on aloitettu ennen hakemista, eikä tukea muutenkaan tulla myöntämään uusien sääntöjen perusteella vanhan ohjelmakauden aikana toteutetuille toimenpiteille. Vaikeassa tilanteessa valiokunta pitää erittäin tärkeänä, että komission käsittelyä kiirehditään kaikin mahdollisin keinoin.

Valiokunta toteaa, että nyt käsiteltävänä olevan esityksen tavoitteena on tehdä maaseutuelinkeinojen rahoituslakiin ne muutokset, joita Agenda 2000:n yhteydessä uudistettu EY:n lain-

säädäntö ja lähinnä uusi maaseudun kehittämisasetus ja rakennerrahastojen yleisasetus edellyttävät. Esityksen mukaisesti valiokunta pitää tärkeänä, että rahoitusjärjestelmän säännöksiä muutetaan nyt siten, että ne vastaavat uuden rahastokauden tarpeita, mikä mahdollistaa täysipainoisen ohjelmatyöhön osallistumisen.

Esityksen perusteluissa on todettu, että EY:n maaseudun kehittämisasetuksessa eräiden tukimuotojen osalta edellytetään, että maatalan elinkelpoisuus voidaan osoittaa, tila noudattaa ympäristöä, hygieniaa ja eläinten hyvinvointia koskevia vähimmäisvaatimuksia ja että viljelijällä on riittävä ammattitaito ja pätevyys. Esityksessä ehdotetaan, että vastaavien edellytysten tulisi täytyä myös maaseutuelinkeinojen rahoituslain nojalla myönnettävien tukien osalta.

Koska EY:n maaseudun kehittämisasetus ei enää aseta päätoimisuusvaatimuksia, esityksessä ehdotetaan tuen saamisen yleisiä edellytyksiä muutettavaksi siten, että päätoimisuusvaatimuksesta erityisenä edellytyksenä luovutaan. Siten maaseutuelinkeinojen rahoituslain nojalla myönnettävien tukien saamisen ei jatkossa katsottaisi edellyttävän viljelijältä päätoimisuutta. Säännöksissä säilyisi kuitenkin valtioneuvostolle annettu valtuus säätää siitä, että maaseutuyrittäjän muusta ammatista kuin tässä laissa tarkoitettujen elinkeinotoiminnan harjoittamisesta saamat tulot eivät saa olla valtioneuvoston asetuksella vahvistettavaa määrää suuremmat. Tarkoitus on, että ulkopuoliset tulot otettaisiin huomioon lähinnä asuntorahoituksessa.

Valiokunta korostaa lakiehdotuksen yhteyttä maaseudun asuttuna pitämiseen. Tästä syystä valiokunta pitää tärkeänä, että tukipolitiikkaa sovellettaessa etusija annetaan niille maatalousyrittäjille, jotka asuvat tilalla tai sen välittömässä läheisyydessä, ja niille, joiden työn sitovuus on suurinta.

Agenda 2000 -uudistukseen välittömästi liittyvien muutosten lisäksi esityksessä ehdotetaan tehtäväksi joitakin sellaisia muutoksia rahoitus-toimenpiteisiin, jotka ovat tarpeen uutta ohjelmakautta varten, ja sellaisia muutoksia, jotka ovat tulleet esiin maaseutuelinkeinojen rahoituslain notifiointimenettelyssä. Rahoitusehtojen

osalta valtionlainojen kokonaiskorko ehdotetaan muutettavaksi viitekorkopohjaiseksi korkoksi. Ehdotetun 25 §:n 2 momentin mukaan valtionlainan kokonaiskorko olisi viitekoron ja siihen lisättävän kiinteän prosenttiyksikkömäärän summa. Lainansaajan olisi maksettava lainasta kyseistä korkoa viisi prosenttiyksikköä alemmaa korkoa, kuitenkin vähintään kahden prosentin vuotuista korkoa.

Esityksessä ehdotetaan myös valtiontakauksen käyttöalaa laajennettavaksi siten, että takausluottojen pääomaa saisi olla samanaikaisesti maksamatta enintään 500 miljoonan markan määrä. Lisäksi erät nykyisin kansallisista varoista rahoitettavat tuet sisällytettäisiin EU-osarahoitteisiin kehittämistoimenpiteisiin. Toisaalta eräitä nykyisin EU-osarahoitteisia kehittämistoimenpiteitä ei sisällytettäisi alueelliseen maaseudun kehittämissuunnitelmaan. Esityksessä ehdotetaan myös, että osaa nykyisin EU-osarahoitteisista tuista voitaisiin rahoittaa tarvittaessa myös kokonaan kansallisista varoista.

Valiokunta toteaa, että nykyinen pienyritystoiminnan käsite on lakiehdotuksen 3 §:ssä korvattu käsitteellä muu yritystoiminta, joka määriteltäisiin pykälän 1 momentin 4 kohdassa. Asiallisesti määrittely vastaisi nykyisiä säännöksiä. Valiokunta pitää ongelmallisena tämän maaseutuyrityksen enimmäiskokoa. Tältä osin säännöksen määräyksiin vaikuttaa kuitenkin osaltaan myös yritystoiminnan tukemisesta annettava laki (HE 150/1999 vp). Valiokunnalle toimitetussa selvityksessä onkin todettu, että mikäli maaseutuyrityksen enimmäiskoko nostettaisiin vieraiden työntekijöiden osalta esimerkiksi kolmesta viiteen, merkitsisi se käytännössä yleensä vähintään seitsemän työntekijän yritystä, koska tavallisesti näissä yrityksissä työskentelevät yrittäjä ja hänen puolisonsa. Tämän kokoinen yritys olisi selvästi yritystoiminnan tukemisesta annettavan lain soveltamisalaan kuuluva yritys, jonka tukikelpoisuus, toimialanäkymät sekä kehittämis- ja laajentamismahdollisuudet tulee tutkia siten kuin vastaavan kokoisten maaseudulla tai kaupungissa toimivien yritysten osalta tehdään. Valiokunta pitää tärkeänä, että lakia alemman tason säännökset laaditaan tältä osin siten,

että ne ottavat mahdollisimman joustavasti huomioon ne tilanteet, joissa on kysymys rajatapauksista lakien soveltamisalojen kannalta. Lisäksi tulee seurata, ilmeneekö lainsäädännön soveltamisessa ongelmia ja ryhtyä tarvittaessa toimenpiteisiin lainsäädännön muuttamiseksi. Valiokunta kiinnittää myös huomiota siihen, että esityksen mukaan lakiehdotuksen 3 §:ään ehdotetaan lisättäväksi uusi 2 momentti, jonka mukaan maaseutuyritykseen voitaisiin rinnastaa sellainen yritys, joka toimii palvelujen tai tuotteiden jalostus-, jakelu- tai myyntiketjun osana, siten kuin valtioneuvoston asetuksella tarkemmin säädetään. Tarkoituksena on valtioneuvoston asetuksella säätää, että enimmäiskoko näiden ns. ketjuyritysten osalta olisi viisi henkilöä.

Esityksessä lain soveltamisalaa ehdotetaan muutettavaksi siten, että soveltamisalan piiriin eivät kuuluisi sisävesikalastus ja kalanviljely. Valiokunta toteaa, että Suomen luonnonoloista aiheutuvia kalastuksen, ja varsinkin sisävesikalastuksen, ominaispiirteitä ovat osa-aikaisuus ja sivuelinkeinon luonne. Vesien niukasta tuotantokyvystä johtuu muun muassa, että yksikkökohtaiset saaliit ovat vähäisiä, ne on kerättävä laajalta alalta, ja saalista tulee kohtuullisin ponnistuksin vain osan vuotta. Kalastuksen harjoittajalla on käytännöllisesti katsoen pakko olla useampia toimeentulon lähteitä. Luonnonolojen lisäksi ammattimaisen kalastuksen ongelmana on sisävesillä riittävän laajojen kalastusoikeuksien saannin vaikeus. Elintarvikehuollon kannalta olisi tuhlausta vaikeuttaa lyhytnäköisellä tuki-politiikalla sisävesikalalan pääsyä kuluttajien saataville. Sisävesikalastusta onkin pidettävä merkityksellisenä ja sopivana sivutulon lähteenä maatalouden harjoittajille järvirikkaassa ja harvaan asutussa Suomessa. Valiokunta on aikaisemmissa maaseudun elinkeinotoimintaa koskevissa kannanotoissaan korostanut monipuolisen elinkeinorakenteen merkitystä ja samalla pitänyt tärkeänä sitä, että toimeentulomahdollisuuksia parannetaan maaseudulla edistämällä toisiaan täydentävien sivuelinkeinojen harjoittamista. Valiokunta tuleekin jäljempänä ehdottamaan, että ehdotetun lain 5 §:n uudeksi 7 momentiksi lisätään säännös, jonka mukaan kysei-

sessä laissa tarkoitettua tukea voidaan lain muiden säännösten estämättä myöntää sellaisella maatalousyrittäjien eläkelaisissa (467/1969) tarkoitettulla tavalla vakuutetulle maaseutuyrittäjälle, joka harjoittaa maatilatalouden ohella sivutoimista sisävesikalastusta.

Yhteisöaloiteohjelman laatimiseen osallistuvien toimintaryhmien tehtävistä ehdotetaan säädettäväksi lakiehdotuksen 14 §:ssä, koska niiden tehtävät muistuttavat ja ovat melko lähellä viranomaistehtäviä. Viime vaiheessa yhteisöaloitteita koskevien avustusten myöntämisestä päättäisivät kuitenkin työvoima- ja elinkeinokeskukset. Valiokunta pitää kuitenkin tärkeänä, että nämä toimintaryhmät voivat toimia varsin itsenäisesti ja että viranomaiset huolehtivat lähinnä siitä, että toimintaryhmän puoltamia hankkeita koskevat valinnat tapahtuvat yhteisölainsäädännön ja kansallisen lainsäädännön mukaisesti. Valiokunta toteaaakin esityksessä todetun mukaisesti, että toimintaryhmien avulla voidaan parhaiten käyttää hyödyksi paikallinen osaaminen ja erityistuntemus sekä antaa vastuuta paikallisille toimijoille paikkakuntansa kehittämisessä.

Yksityiskohtaiset perustelut

2 §. Pykälässä ehdotetaan säädettäväksi lain soveltamisalasta. Pykälän 5 momentin mukaan pääsääntönä olisi, että porotalouden ja luontaiselinkeinojen rahoittamisesta olisi voimassa se, mitä siitä erikseen säädetään. Valiokunnan saaman selvityksen mukaan olisi sellaiset yritystoiminnan hankkeet, joissa porotalous tai luontaiselinkeinit tulisivat olemaan vain osana, perusteltua rahoittaa maaseutuelinkeinojen rahoituslain kautta. Tämän vuoksi valiokunta ehdottaa kyseiseen lainkohtaan lisättäväksi viittaussäännöksen, jonka mukaan lain 10 §:n 1 momentin 5 kohdassa tarkoitettua tukea maaseutualueiden sopeuttamisen ja kehittämisen edistämiseksi voitaisiin myöntää myös porotalouden ja luontaiselinkeinojen rahoittamiseen.

3 §. Valiokunta ehdottaa, että 1 momentin 3 kohdassa oleva viittaus perustamissopimuksen

liitteeseen II korjataan viittaukseksi liitteeseen I, koska ns. Amsterdamin sopimuksen seurauksena perustamissopimuksen numerointi on muuttunut.

5 §. Edellä yleisperusteluista ilmenevistä syistä valiokunta ehdottaa, että uudeksi 7 momentiksi lisätään säännös, jonka mukaan ehdotetussa laissa tarkoitettua tukea voidaan lain muiden säännösten estämättä myöntää sellaiselle maatalousyrittäjien eläkelaiassa (467/1969) tarkoitettulla tavalla vakuutetulle maaseutuyrittäjälle, joka harjoittaa maatilatalouden ohella sivutoimista sisävesikalastusta.

11 §. Pykälässä ehdotetaan säädettäväksi luonnonhaittakorvauksesta, ympäristötuesta ja peltonmetsityksen tukemisesta. Pykälän 3—5 momentissa ehdotetaan maa- ja metsätalousministeriölle annettavaksi valtuutus antaa asetuksella tarkemmat määräykset kyseisten tukijärjestelmien täytäntöönpanosta. Koska esityksessä on käytetty epäyhtenäisesti käsitteitä määräys ja ohje, valiokunta ehdottaa, että kyseiset kohdat muutetaan siten, että käytetään yhtenäisesti käsitettä määräys. Ministeriön valtuudet kuuluisivat uuden 1.3.2000 voimaan tulevan perustuslain mukaisen asetuksenantovallan piiriin.

14 §. Valiokunnan saaman selvityksen mukaan 2 momentissa on ollut tarkoitus säätää paikallisen toimintaryhmän hallituksen jäsenten esteellisyydestä. Valiokunta ehdottaa momenttiin tehtäväksi asiaa koskevan lisäyksen.

44 §. Pykälässä säädettäisiin tarkastusoikeudesta. Pykälän 2 momentissa ehdotetaan säädettäväksi muun muassa siitä piiristä, johon tarkastusoikeus voi kohdistua. Kotirauhan piiri on perusoikeutena turvattu, eikä kyseisiin tiloihin voi kohdistaa tarkastustoimia, ellei sellainen ole pe-

rusteltua esimerkiksi epäillyn rikoksen selville saamiseksi. Valiokunta ehdottaa kyseiseen lainkohtaan lisättäväksi täsmennyksen, ettei tarkastusta tule kohdistaa sellaisiin tiloihin, jotka kuuluvat kotirauhan piiriin. Pykälän 3 momenttiin sisältyy valtuutussäännös, jonka mukaan valtioneuvosto voisi antaa tarkempia määräyksiä viranomaisten tarkastusoikeudesta. Säännöksen on katsottava kuuluvan uuden perustuslain mukaisen asetuksenantovallan piiriin, minkä vuoksi valiokunta ehdottaa sitä täsmennettäväksi tältä osin. Säännös kytkeytyy lisäksi kotirauhan piiriin, minkä vuoksi siitä on tässä laajuudessa säädettävä lain tasolla. Valiokunta ehdottaa, että tarkempien säännösten antaminen voitaisiin kohdistaa vain tarkastuksen tekniseen suorittamiseen.

64 §. Pykälässä ehdotetaan maa- ja metsätalousministeriölle annettavaksi valtuudet antaa erinäisissä tapauksissa tarkempia säännöksiä. Pykälän 3 momentissa olevan ministeriön asetuksenantovaltuuden piiriin kuuluisi tarkempien säännösten antaminen muun muassa lainojen ja tukien hoitoon liittyvistä tallennus-, seuranta- ja valvontajärjestelmistä. Valiokunnan saaman selvityksen mukaan järjestelmiin saattaa liittyä henkilötietoja, joiden suojasta tulisi säätää lain tasolla. Siten valtuutusta on pidettävä liian laiveana. Valiokunta ehdottaakin lainkohtaa muutettavaksi siten, että tarkempien määräysten antaminen voisi koskea vain kyseisten järjestelmien teknisiä yksityiskohtia.

Päätösehdotus

Edellä esitetyn perusteella maa- ja metsätalousvaliokunta kunnioittavasti ehdottaa,

että lakiehdotus hyväksytään muutettuna seuraavasti:

Laki

maaseutuelinkeinojen rahoituslain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan 12 päivänä maaliskuuta 1999 annetun maaseutuelinkeinojen rahoituslain (329/1999), 12 §, 13 §:n edellä oleva luvun otsikko, 17 §:n 1 momentin 2 kohta sekä 18—20 §, 23, 36, 41 ja 67 §:n edellä olevien lukujen otsikoiden numerointi ja 59 §,

muutetaan 1 §:n 2 momentin 5 kohta, 2 §, 3 §:n 1 momentin 1, 3, 4, 9 ja 10 kohta, 5 §:n 2 ja 4 momentti, 8—11 ja 13—16 §, 16 §:n edellä oleva luvun otsikko, 23 §:n 2 momentti, 25 §:n 2 momentti, 29 §:n 2 momentti, 32 §:n 1 momentti, 33 §, 36 §:n 4 momentti, 41 §, 42 §:n 2 momentti, 44 §:n 2 ja 3 momentti, 46 §:n 3 momentin 5 kohta, 55 §:n 3 ja 5 momentti, 64 §:n 2 ja 3 momentti, 65 §:n 1 momentin 4 ja 5 kohta, 67 §:n 1 momentti, 69 §:n 1 momentti ja 70 § sekä

lisätään 3 §:ään uusi 2 momentti, jolloin nykyinen 2 momentti siirtyy 3 momentiksi, 5 §:ään uusi 7 momentti sekä lakiin uusi 8 a § seuraavasti:

1 §
(Kuten HE)

2 §

Lain soveltamisala

(1—4 mom. kuten HE)

Porotalouden ja luontaiselinkeinojen rahoittamisesta on voimassa, mitä porotalouden ja luontaiselinkeinojen rahoituslaissa (/) säädetään. Tämän lain 11 §:ssä tarkoitettua luonnonhaittakorvausta ja ympäristötukea, 10 §:n 1 momentin 5 kohdassa tarkoitettua tukea maaseutualueiden sopeutumisen ja kehittämisen edistämiseksi sekä 13 §:ssä tarkoitettua tukea yleisiin kehittämishankkeisiin voidaan kuitenkin myöntää myös porotalouden ja luontaiselinkeinojen rahoittamiseen.

(6 ja 7 mom. kuten HE)

3 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:
(1 kohta kuten HE)

3) *maataloudella* peltoviljelyä, karjataloutta ja muuta eläinten pitoa, kasvihuonetuotantoa, puutarha- ja taimitarhaviljelyä, turkistarhausta,

hevostaloutta, porotaloutta, mehiläistaloutta, ammattimaista metsästystä, marjastusta ja sienestystä taikka muuta Euroopan yhteisön perustamissopimuksen liitteessä I tarkoitettujen tuotteiden tuotantotoimintaa;

(4 kohta kuten HE)

(9 ja 10 kohta kuten HE)

(2 mom. kuten HE)

5 §

Tuen saamisen yleiset edellytykset

(2 mom. kuten HE)

(4 mom. kuten HE)

Tässä laissa tarkoitettua tukea voidaan lain muiden säännösten estämättä myöntää sellaiselle maatalousyrittäjien eläkeläisissä (467/1969) tarkoitettulla tavalla vakuutetulle maaseutuyrittäjälle, joka harjoittaa maatilatalouden ohella sivutoimista sisävesikalastusta. (Uusi 7 mom.)

8 ja 8 a §
(Kuten HE)

2 luku

EU-osarahoitteiset tuet

9 ja 10 §
(Kuten HE)

11 §

*Luonnonhaittakorvaus, ympäristötuki ja pellon-
metsityksen tukeminen*

(1 ja 2 mom. kuten HE)

Luonnonhaittakorvausta ja ympäristörajoitteisille alueille myönnettävää korvausta koskevan tukijärjestelmän täytäntöönpanosta vastaa maa- ja metsätalousministeriö. Luonnonhaittakorvauksen ja ympäristörajoitteisille alueille myönnettävän korvauksen enimmäismääristä ja muista yleisistä ehdoista säädetään valtioneuvoston asetuksella. Ennen asetuksen antamista on kuultava ympäristöministeriötä. Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella *annetaan* tarkemmat *säännökset* luonnonhaittakorvausta ja ympäristörajoitteisille alueille myönnettävää korvausta koskevan tukijärjestelmän toimeenpanosta.

Maatalouden ympäristötukijärjestelmän täytäntöönpanosta vastaa maa- ja metsätalousministeriö. Maa- ja metsätalousministeriö valmistelee maatalouden ympäristötukijärjestelmän ja sen toimeenpanon yhteistyössä ympäristöministeriön kanssa. Maatalouden ympäristötukien yleisistä ehdoista ja enimmäismääristä säädetään valtioneuvoston asetuksella. Maa- ja metsätalousministeriö *antaa* tarkemmat *säännökset* maatalouden ympäristötukijärjestelmän toimeenpanosta kuultuaan ympäristöministeriötä.

Pellonmetsitystä koskevan järjestelmän täytäntöönpanosta vastaa maa- ja metsätalousministeriö. Siitä, millä edellytyksillä pelto hyväksytään metsitettäväksi sekä pellon metsitykseen liittyvän metsityksen hoitopalkkion ja tulonmenetyskorvauksen enimmäismääristä sekä yleisistä ehdoista säädetään valtioneuvoston asetuksella. Maa- ja metsätalousministeriö *antaa* tarvittaessa asetuksella tarkemmat *säännökset* tuki-

järjestelmän täytäntöönpanosta kuultuaan ympäristöministeriötä.

13 §
(Kuten HE)

14 §

Paikalliset toimintaryhmät

(1 mom. kuten HE)

Paikallisen toimintaryhmän *hallituksen* jäsenten esteellisyydestä on voimassa, mitä hallintomenettelylain (598/1982) 19 §:ssä säädetään.

(3 mom. kuten HE)

15 §
(Kuten HE)

3 luku

Kansallisesti rahoitettavat tuet

16 §
(Kuten HE)

4 luku

Rahoitusjärjestelmät

23, 25, 29, 32 ja 33 §
(Kuten HE)

5 luku

Velkajärjestelyt

36 §
(Kuten HE)

6 luku

Erinäiset säännökset

41 ja 42 §
(Kuten HE)

44 §

Tarkastusoikeus

Tuen saaja on velvollinen korvauksetta esittämään tarkastuksia suorittaville kaikki tarvittavat tili- ja muut asiakirjat, joilla tarkoitetaan myös automaattisen tietojen käsittelyn avulla tai muulla vastaavalla tavalla luotua tai säilytettyä vastaavaa aineistoa, sekä muutoinkin avustamaan tarkastuksessa. Edellä mainituilla henkilöillä on oikeus tarkastaa valvontatehtävän edellyttämässä laajuudessa tuen saajan kotieläinrakennukset, viljelmät, tuotanto- ja jalostuslaitokset, varastot, myynti- ja markkinointitilat sekä muut tuen myöntämisen ja maksamisen edellytyksenä olevat olosuhteet. Tarkastus voi koskea sekä varsinaista tuen saajaa että tuen välittäjää. *Tarkastusta ei kuitenkaan saa suorittaa kotirauhan piiriin kuuluvissa tiloissa.*

Valtioneuvoston asetuksella voidaan tarvittaessa antaa tarkempia säännöksiä tarkastuksen teknisestä suorittamisesta.

46 ja 55 §
(Kuten HE)

64 §

Tarkemmat säännökset

(2 mom. kuten HE)

Maa- ja metsätalousministeriö voi säätää asetuksella myös tarkemmin tuen ja lainan hakemis-, myöntämis- ja maksamisen menettelystä sekä lainojen ja tukien hoitoon liittyvien tallennus-, seuranta- ja valvontajärjestelmien teknisistä yksityiskohdista. Edellä mainituista seikoista voi myös kauppa- ja teollisuusministeriö säätää asetuksella tarkempia määräyksiä siltä osin kuin on kysymys sen hallinnonalalle kuuluvasta jalostuksen ja markkinoinnin tuesta.

65 §
(Kuten HE)

7 luku

Voimaantulo- ja siirtymäsäännökset

67, 69 ja 70 §
(Kuten HE)

Voimaantulosäännös
(Kuten HE)

Helsingissä 7 päivänä joulukuuta 1999

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj. Timo Kalli /kesk
vpj. Kari Rajamäki /sd
jäs. Hannu Aho /kesk
Nils-Anders Granvik /r
Pertti Hemmilä /kok
Matti Kangas /vas
Tapio Karjalainen /sd
Marja-Leena Kemppainen /skl
Katri Komi /kesk (osittain)

Jari Koskinen /kok
Lauri Kähkönen /sd
Esa Lahtela /sd
Eero Lämsä /kesk
Pertti Mäki-Hakola /kok
Olli Nepponen /kok
Erkki Pulliainen /vihr
vjäs. Esko-Juhani Tennilä /vas (osittain)
Pekka Vilkuna /kesk.

VASTALAUSE

Perustelut

Maatalousyrittämisen kustannustaso on viime vuosina kehittynyt eri suuntaan kuin EU-jäsenyyspäättöksen yhteydessä oletettiin. Kustannusten nouseminen ja viljelijöiden tulotason laskeminen ovat johtaneet kannattavuusongelmiin, joihin asiantuntijat ovat kiinnittäneet huomiota. Tämä näkyy elinkeinon kohdistuvana epävarmuutena ja muun muassa siinä, että sukupolvenvaihdosten määrä on laskenut kestävämmän alhaiselle tasolle; vain noin 400 nuorta viljelijäperhettä aloittaa vuodessa.

Maa- ja metsätalousministeriön alkuperäinen esitys maaseutuelinkeinojen rahoituslaiksi lähti siitä, että valtion- ja korkotukilainojen vähimmäiskorko olisi ollut yksi prosenttia. Mietinnössä esitetään kuitenkin hallituksen esityksen mukaisesti, että vähimmäiskorko palautetaan kahteen prosenttiin.

Erityisesti nuorilla viljelijöillä vieraan pääoman osuus on kasvamassa kohtuuttoman suureksi. Tähän vaikuttavat myös laajentamisvelvoitteet, joilla rakennekehitystä pyritään nopeuttamaan. Aloittavien ja laajentavien maatalousyrittäjien kustannuspaineiden hillitsemiseksi laki tulisi säätää ministeriön alkuperäisen esityksen mukaisesti.

Ehdotus

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että lakiehdotus hyväksytään muutoin valiokunnan mietinnön mukaisesti paitasi 29 § muutettuna seuraavasti:

29 §

Korkotukilainojen korko

— — — — —
Lainasta maksettavan korkotuen suuruus on neljä prosenttiyksikköä. Lainansaajan on kuitenkin maksettava lainasta vähintään *yhden prosentin* vuotuista korkoa. Korkotuen loputtua lainansaajan on maksettava lainasta kokonaiskoron suuruista korkoa. Korkotukea maksetaan myös yrityssaneerausta ja yksityishenkilön velkajärjestelyä koskevan hakemuksen vireillä ollessa. Korkotukea ei makseta niiden lisäkustannusten osalta, jotka aiheutuvat ulkomaan valuutan määräisen luoton valuttakurssin muutoksesta.
— — — — —

Helsingissä 7 päivänä joulukuuta 1999

Timo Kalli /kesk
Eero Lämsä /kesk

Pekka Vilkuna /kesk
Marja-Leena Kemppainen /skl